

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Licejska knjižnica

Ljubljana

Redakcija in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisil se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 17. aprila 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 47.

Gospodarsko zborovanje v Skoplju.

V našem listu smo ponovno tako v člankih kakor v noticah opozarjali na gospodarske razmere v Južni Srbiji, ker smo smatrali za potrebno, da se to vprašanje v interesu gospodarske vzajemnosti v naši javnosti pogosteje sproži in da se da gospodarskim krogom po možnosti čim točnejša in verodostojna poročila o ondotnih razmerah, o katerih se pri nas poroča žal premalo in še to večkrat napačno. Neinformiranost naše javnosti je tudi vzrok, da se niso naši poslovni krogi zanimali za upostavitve gospodarskih stikov z Južno Srbijo v meri, kakor bi bilo to spričo danih naravnih pogojev za medsebojno delovanje pričakovati in da so zato daleč zaostali za inozemci, ki so v pravem času pojmi ugodnosti tržišč na jugu za sklepanju poslov vsake vrste. Samo nepoznanje lokalnih in trgovskih prilik je vzrok, da se je pri nas vprašanje navezanja tesnejših stikov z jugom zanemarjalo in da najdemo danes na najvažnejših tržiščih Južne Srbije v ogromni večini inozemske tvrdke, kjer bi mogle dobro uspevati naše tvrdke, da srečamo v Južni Srbiji v premoči potnike in zastopnike inozemskih tvrdk, kjer bi se mogli udeležiti samo naši. Ne tedaj slučajno in tudi ne samo iz patriotskega navdušenja, ampak v treznem razumevanju važnosti upoznanja južnosrbskih gospodarskih razmer, so gospodarski krogi na zagrebškem kongresu dne 28. januarja t. l. na predlog predsednika Centralne industrijskih korporacij in tajnika Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani g. dr. Frana Windischer-ja enoglasno sklenili, da se naj vrši prihodnja konferenca zbornice in korporacij izvoznikov v Skoplju. Zadovoljni smemo biti, da se je določilo Skoplje za to konferenco, kjer se ne bodo storiili samo važni gospodarski sklepi, ampak, ki bo obenem tudi najlepša manifestacija narodnega edinstva, na predlog zastopnika gospodarskih krogov Slovenije. To dejstvo povdarja posebej tudi predsednik trgovsko-industrijske zbornice iz Skoplja g. Toma M. Popović v svojem pismu, naslovljenem na predsednika ljubljanske zbornice g. Ivana Kneza, v katerem opisuje z iskrenimi besedami odlični pomen konference. Pismo, ki bo zanimalo vse naše gospodarske kroge, priobčujemo v dobesednem prevodu:

Spoštovani gospod kolega! Znano vam je, da se je ob sklepu prve konference zbornice in organizacij izvoznikov v Zagrebu januarja t. l., na predlog zastopnika ljubljanske zbornice soglasno sklenilo, da se druga konferenca vrši v Skoplju. Na podlagi tega so predsedništvo in člani uprave sklenili, da se vrši konferenca 10. in 11. maja t. l. Podroben spored dela se je že poslal upravam vseh zbornic in korporacij izvoznikov v kraljevini.

Gospod kolega, tako moja, kakor vseh članov skopljske zbornice želja je, da bo majniško zborovanje gospodarskih zastopnikov obenem velika manifestacija narodnega edinstva, onega edinstva, ki se s trudom in delom ustvarja s strani gospodarskih krogov celokupne naše domovine.

Južna Srbija je stala od ujedinjenja do danes pod bičem strašnih predsodkov. Vse njene gospodarske dobrine, vse njene velike prirodne sile in vrednote so izginile v senci politične polemike in novinarskih sen-

zacij. Naši bratje preko Donave in Save niso mogli pod takimi okolnostmi pojmiti, da je ta klasična zemlja, prenapolnjena z največjimi spomeniki narodne veličine in narodnega trpljenja, ta zibelka neprestanih slav in bolesti, sposobna za gospodarsko delo in napredek. Medtem je pa čas prinesel neobhodne izpremembe. Izgleda, da se je pod vplivom osebnih stikov na predhodnih zborovanjih zastopnikov gospodarskih korporacij začelo zapuščati škodljive predsodke in da je glas naših ljubljanskih bratov na konferenci v Zagrebu predznak zavestne volje, da se na licu mesta vidi ta bolni komadič naše lepe domovine.

Gospod kolega, jaz Vas najiskrenejše prosim, da zastavite Vaš glas in Vaš vpliv pri svojih članih za to, da bo odziv dostojen pozornosti, katero se je posvetilo v Zagrebu južni Srbiji preko Skoplja in naše zbornice.

Srečen bom, ako mi boste dali priliko, da Vas osebno pozdravim in Vam stisnem roko. Bilo bi mi še dražje, ako sprejmete z Vašimi udeleženci naše predloge, da se položi na grobove kumanovskih junakov venec v znak bratskega edinstva, ustvarjenega z našimi nadami in njih

Fr. Zelenik.

Iz zgodovine sladkorja.

Danes pozna vsak otrok sladkor in njegov okus. Tega pa je komaj sto let, kar je sladkor začel se uveljavljati kot del ljudske prehrane. Evropa je spoznala sladkor jako pozno, čeravno se nahaja v soku raznih sadov in rastlin. Trdijo, da je Evropa spoznala sladki sok sladkornega trsa šele za časa križarskih vojsk in so šele križarji prinesli vkuhan sok sladkornega trsa v Evropo. Pač pa so poznali v Indiji sok sladkornega trsa že več stoletij pred Kristom. Ob obalah reke Ganges je rasel sladkorni trs divji. Po Kristu pa so gojili sladkorni trs že v Perziji, Mali Aziji in Afriki. Da pa vkljub temu niso poznali sladkorja, je popolnoma umljivo, ker tudi gojilci sladkornega trsa niso poznali sladkorja, ampak so porabljali le vkuhan sok (sirup). Prevosoka je bil neroden in potem so evropski narodi porabljali med kot sladilo. Ko so pa iznašli kristaliziran sladkor, je oživila trgovina z njim. To trgovino so imeli v rokah Benetani, katerim je donášala masne dobike. Ako stoji sok dalje časa mirno, nastajajo sladkorni kristali.

Sladkor je bila novost, katero pa so si lahko privoščili le najbogatejši imenitniki, ker je veljal 1 kg sladkorja n. pr. leta 1400. 24 zlatih kron, za tiste čase ogromna vsota.

Gojitev sladkornega trsa in pridobivanje sladkorja pa se je razvilo po odkritju Amerike. Prenesli so sladkorni trs tja in 100 let pozneje so obstojale tam že velike plantaže, posebno na Kubi, ki je še danes največji producent sladkorja.

Pridelalo se je tisoče ton

samo na Kubi

leta	iz trsa	iz pese	v Nemčiji	Rusiji
1859/60	1376	451	145	30
1869/70	1856	846	217	132
1879/80	2084	1539	415	300
1889/90	2522	2523	1260	444
1899/00	2978	5466	1795	898
1909/10	6198	6092	2037	1124
1919/20	15500	6650	1500	700

Zanimive so tudi številke, katere nam kažejo, kakšna je poraba sladkorja na osebo po posameznih zemljah. Statistika pravi, da je leta 1910.

požrtvovalnostjo. Vendar bom pa najsmrenejši, ako boste mogli in hoteli skupno z drugimi kolegi pohiteti do Soluna in posetiti našo cono v njegovi luki. Cona, ki bo mogla v bodočnosti postati poleg jadranskih luk stožec naše gospodarske ekspanzivnosti na Sredozemskem morju in preko njegovih obal na iztok in jug.

V nadi, gospod kolega, da mi sporočite o Vašem ličnem prihodu, Vas prijateljski pozdravljam. — Toma. M. Popović.

Naj bi te tople besede odličnega predsednika skopljske zbornice naše obilen odmev v naših gospodarskih krogih, katerim se nudi najugodnejša prilika, da obiščejo kraje, ki so v zgodovinskem razvoju postali zibelka in središče naše države, kajti v mučniški južni Srbiji se začena era osvobojenja vseh Jugoslovanov, tam počivajo junaki, ki so s svojo krvjo zalili temelje naše ujedinjene domovine. Poleg tega nudi ta pokrajina še odprto polje za posle vsake vrste in je zato tudi v zasebnem interesu vsakega smotrenega industrialca, trgovca in obrtnika, da se osebno seznanji z razmerami na našem jugu, za kar mu nudi gospodarski kongres najlepšo priliko.

Poraba sladkorja je jako odvisna od cene, trošarine in kulturnih razmer. V evropskih državah je leta 1910. znašal konzum sladkorja na osebo: Anglija 39.4, Švica 32, Nemčija 19, Francija 17.5, Avstrija 11.80, Rusija 9.8, Srbija 4.5, Italija 4 in Bolgarija 3.5 kg.

Naša Jugoslavija rabi na leto 8000 vagonov sladkorja. Imamo 8 tovarn, katere pa do sedaj niso krile naše potrebe radi nezadostne saditve pese. Uvažali smo znatne množine sladkorja. Uvoz je znašal leta 1921. 3246 vagonov in leta 1922. 2776 vagonov. Pač pa čitamo sedaj, da bo letos saditev pese že tako obsežna, da bomo z lastno produkcijo krili vso potrebo sladkorja. Na ta način bo ostalo doma veliko milijonov dinarjev, ki smo jih sedaj dajali tujini za sladkor.

Gospodarska konjunktura sovjetske Rusije.

Ruski ekonomski listi prinašajo sledeče zanimivosti o položaju ruskega gospodarstva. — Industrija. V februarju je delalo 50% vseh obratov. januarja so nakopali 61.6, februarja pa 61.4 milijonov pudov premoga. Pud = 16 kg. Industrija petroleja ni tako ugodna: število delavcev je od januarja na februar sicer naraslo od 27.000 na 29.000; produkcija je šla pa od 25 milijonov nazaj na 22. Mislimo pa, da zato, ker ima februar manj dni. Tekstilna industrija gre kvišku; predivo za 1%, surovo platno za 7%, narejeno blago za 20%. Tako tudi volnena industrija: predivo +7%, narejeno blago +17%. — Trgovina. Januarja so napravili 6959 velikih kupčij za 65 milijonov zlatih rubljev, februarja 7837 za 96 milijonov. Zelo živahna je bila borza: januarja je bilo kupčij za 138 milijonov zlatih rubljev, februarja pa za 177. — Napram januarju se je trgovina dvignila v februarju za 9.5%; to je prvi dvig v zadnjih štirih mesecih. Zlasti žito in les se dobro prodajata. Marec pa menda ne bo tako ugoden. — Zunanja trgovina. Import in eksport gresta nazaj. Import je znašal januarja 14.2 milijonov zlatih rubljev, eksport 12.4; v decembru 1923 so številke 21.4 in 35.5. Notranji žitni trg je vsled zmanjšane izvoza moral znižati cene, pri pšenici n. pr. za 14 do 15%. — Denarni obtok. Realni obtok bankovcev je znašal 1. marca 352 milijonov rubljev — v červonski veljavi. Od 1. februarja do 11. marca zaznamuje sledeče spremembe: sovjetski denar je padel v obtoku od 12.6% na 3.6%, bankovci od 83.4 na 79.6; posojilni izkazi državne blagajne, emitirani šele v februarju, so znašali 11. febr. šele 1.8% obtoka, 11. marca pa že 10.0% itd. Komisarjat, financ presoja finančni položaj zelo optimistično in upa, da bo vsled stabilne valute sovjetski papirni denar kmalu popolnoma izginil.

Uspehi VIII. praškega vele-sejma.

Celokupno število firm, ki so se udeležile praškega vzorčnega vele-sejma, je doseglo 2000. Posamezne panoge so bile zastopane sledeče: stavbena industrija 76, kovinska industrija 512, elektrotehnika 73, lesna industrija 159, tekstilna 164, konfekcija 103, galanterija 113, kožna 94, steklo in porcelan 91, godbeni instrumenti 22, igrače 46, papir-grafika 102, juvelirska 11, jestvine 146 itd.

1855 razstavljalnih tvrdk je bilo iz ČSR in 140 inozemskih. Danes, po VIII. velesojmu, lahko rečemo, da so

porabila na leto ena oseba v Avstraliji 55 kg, v Združenih državah Amerike 28.2, v Evropi 15, v Aziji 4.5 in v Afriki 1 kg sladkorja.

posest stavbe, ki bi že po nadaljnjih 8 letih bila popolnoma odpisana. Načrt je tako izdelan, da se eventualno pozneje posamezne sobe lahko spremene v mala stanovanja. — Inženirsko podjetje hoče pozneje izdati drugi enaki načrt za dom za privatne samce.

Angleško-ruska pogajanja. Dne 14. t. m. so se začela v Londonu rusko-angleška pogajanja. Člani ruske delegacije so prispeli pod vodstvom Rakovskega. Pogajanja se bodo vršila v dveh sekcijah: v politični pod predsedstvom Gregoryja iz zunanjega ministrstva ter v gospodarski, kateri je bil določen za predsednika sir Sidney Chapman, funkcionar na ministrstvu za trgovino. Politična sekcija se bo predvsem bavila z ureditvijo vprašanja raznih pred- in povojnih pogodb, ki zanimajo Rusijo in Anglijo; gospodarski sekciji je pa odkazano proučevanje vprašanja ruskih dolgov napram Angliji. Rusija dolguje Angliji še izza pred vojne 167 milijonov šterlingov, h katerim je treba prišteti še vojne dolgove v znesku 630 milijonov. Razen tega zahteva Anglija še 180 milijonov šterlingov kot odškodnino za škodo, povzročeno na angleškem imetju v Rusiji. S svoje strani bo ruska vlada predložila račun za popravo škode, ki jo je Rusija utrpela po ekspedicijah belih čet, katere je tudi Anglija podpirala; tu pridejo v poštev ekspedicije Denikina, Wrangla, Judeniča in Kolčaka.

Izgube radi špekulacije s franki v Avstriji. Dunajski poročevalni urad naznanja: komite dunajske borze, ki je zbiral podatke o avstrijskih angažmajih v frankih, je ugotovil, da je prizadetih 162 bank in tvrdk. Četudi točna slika še ni mogoča, se lahko vendarle z gotovostjo računa, da difference znašajo komaj 50 milijonov francoskih frankov.

Češki trgovski akademiki v Ljubljani. V torek je prispelo v Ljubljano ob pol 22. uri 34 čeških dijakov in dijakinj trgovske akademije iz Horic. Spremljajo jih njih profesorji. Na kolodvoru so goste sprejeli generalni konzul ČSR dr. Otakar Beneš, predsednik Češke obce inž. Ružička, ravnatelj akademskega kolegija prof. Jeran in profesorski zbor ljubljanske trgovske akademije. Navzočega je bilo tudi mnogo dijaštva in visokošolcev. Dijaki so odšli v Akademski kolegij, kjer jih je pozdravil profesor Jeran in v imenu visokošolcev tehnik Bu-

ljevič. Naši dijaki so zapeli gostom v čast par jugoslovenskih pesmi. V sredo so se gostje odpeljali na Gorenjsko in posetijo tudi Bled.

Posojilo beograjske občine. V soboto je podpisala vlada sklep o posojilu občine mesta Beograda v iznosu 9 milijonov Din. To posojilo je dano za 5 let pod pogojem, da se mesečno vzame po 1 milijon Din, in da se posojilo takoj vrne za primer, da občina sklene drugo zunanje posojilo. Posojilo je dano na podlagi člena 239. finančnega zakona za leto 1924.

Kvota za izseljevanje izžrpana. Ministrstvo za socialno politiko ponovno opozarja interese, da se prošnje za izseljeniške potne liste ne upošilja več, ker je kvota za izseljevanje, katere velja do 1. julija t. l., že davno izžrpana. Ministrstvo bo po 1. juliju objavilo, kdaj se bodo zopet prejemale prošnje za novo kvoto izseljencev.

Iz naših organizacij.

Občni zbor trgovskega gremija za Ptuj in okolico se vrši v sredo, dne 23. aprila ob pol 20. uri v gostilni Zupančič v Ptuj z običajnim dnevnim redom. Člani vabljeni k polnoštevilni udeležbi.

Tržna poročila.

Živinski sejem v Ljubljani. Na večrajšnji živinski sejem so pripeljali 170 konj, 17 volov, 29 krav, 2 teleta in 183 plemenskih prašičkov. Cene so bile sledeče: Voli prve vrste kg po 13.50 Din, druge vrste po 12.50 Din in tretje vrste po 11 Din. Krave klobasarice so bile po 8 do 9 Din, prašički pa par po 800 do 1000 Din. Kupčija je bila srednja, dogon bolj majhen, in sicer radi tega, ker so ljudje sedaj že pri pomladanskem poljskem delu.

Cene kolonialnemu blagu v Zagrebu. Na debelo notirajo v zagrebškem skladišču brez embalaže Din za kg: Sladkor v kockah 20.25; v malih trdih glavah

20; kristalni 18.25; rumeni Kandis 27. Kava »Rio« dobra 27.50; prima 38; fina 39; ekstra brez primese 40; specialna 43.50; Santos superior 42. Riž »Splendor« 9; Japan Glace G/A 8.75; »Japan« št. 12 8.25. Mast ameriška, v sodih 27. Olje prima jedilno, brez duha, v lesenih sodih po 180 ali 100 kg 25.75; v zabojih z dvemi vrči po 25 kg 25.75. Octova kislina 80 procentna v posodah po 30 kg 42.50. Milo originalno marsejsko 18.50. Cokolada »Manner 82 1/2« 52; »Manner 823« 72. Kakao holandski v sodih 25; v paketih 30—35. Čaj 59—78. Paprika prima močna 45, sladka 40—42. Makaroni prima v zabojih 11. Soda bicarbona 7.50; kristalna 1.70. Galica zelena v sodih 2.50. Sardine v škatljah, portugalske, format »Club« 8.75; »Split« 1/2« 9.50; 1/4« 9; 3/8« 7; 1/10« 5.50; Fileti zaviti 1/2« 14.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremljenih Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Dobava, prodaja.

Dobava raznega platna za tapeciranje vagonov. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 26. aprila 1924 za dobavo 2000 m raznega platna za tapeciranje vagonov.

Dobava bakra, bakrene pločevine in bakrenih cevi. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 28. aprila 1924 za dobavo 12.000 kg okroglega bakra, 2800 bakrene pločevine, 345 kg bakrenih cevi.

Dobava žarnic. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 25. aprila 1924 za dobavo 2855 komadov žarnic.

Dobava šamotne opeke. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 30. aprila 1924 za dobavo 300 komadov šamotne

opeke za lokomotivne peči 240×120×75 mm.

Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti velesjema) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Veletrgovina
A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

Špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon šte. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.

Izvršitev točna in solidna!

Tovarna čevljev

Tržič - Slovenija

Peter Kozina & Co.

Najnovejši izdelek Original Goodyear Weltshoe za gospode. — Za dame lahke galanterijske čevlje najboljših kvalitet v najmodernejših oblikah. — Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.

Prodaja na malo in veliko:

Ljubljana

Breg št. 20 — Aleksandrova cesta št. 1 — Prešernova ulica (Seljak)

Podružnica: Zagreb, Račkoga ulica 3

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER - RECORD

Vrhunec inomehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

Sodove kupim

večjo množino, nove ali rabljene, velikost od 100—700 kg in sicer iz črne in pocinkane pločevine.

Najnižje ponudbe in množino sporočiti

Franc Majdič-u, trgovcu v Kranju.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulično posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo I Na drobno I

Vsakovrstno
moško perilo

po znižanih cenah

tovarna perila „TRIGLAV“

G. Vojska in drug

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 8
nasproti hotela Štrukelj

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 12.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 18,500,000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 159, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd